Національна академія правових наук України
Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА ЮРИДИЧНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

У двадцяти томах

Том 17

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Харків
«Право»
2017

УДК 340(477)(031)
ББК 67(4УКР)я2
В27

Редакційна колегія 17-го тому:

В. Я. Тацій (голова),
В. І. Борисов (заступник голови),
В. І. Тютюгін (відповідальний секретар),
Ю. В. Баулін, П. С. Берзін, С. Б. Гавриш, В. К. Грищук,
Н. О. Гуторова, О. О. Дудоров, О. О. Житний, В. О. Навроцький,
М. І. Панов, Є. Л. Стрельцов, В. П. Тихий, Є. В. Фесенко

Координаційна і технічна робота з підготовки видання:

К. А. Новікова, Д. П. Євтєєва

В27 **Велика** українська юридична енциклопедія : у 20 т. — Харків : Право, 2016. — .

ISBN 978-966-937-048-8

Т. 17 : Кримінальне право / редкол.: В. Я. Тацій (голова), В. І. Борисов (заст. голови) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — 2017. — 1064 с. : іл.

ISBN 978-966-937-261-1

Видання є систематизованим зведенням знань про поняття, категорії, норми й інститути кримінального права, окремі злочини та їх групи, основні міжнародно-правові акти у сфері кримінального права. Розглядаються основні теоретичні і практичні проблеми науки та практики застосування кримінального законодавства України. Наводяться відомості про науково-дослідні установи, наукові видання з кримінального права, а також про відомих вчених України у галузі кримінально-правової науки.

Розраховане на науковців, викладачів, студентів вищих навчальних закладів, працівників органів кримінальної юстиції, а також усіх, хто цікавиться кримінальним правом.

УДК 340(477)(031)
ББК 67(4УКР)я2

© Національна академія правових наук України, 2017
© Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2017
© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2017
© Видавництво «Право», 2017

ISBN 978-966-937-261-1 (т. 17)
ISBN 978-966-937-048-8

ПОРУ́ШЕННЯ НЕДОТОРКА́ННОСТІ ПРИВА́ТНОГО ЖИТТЯ́ – передбачений ч. 1 ст. 182 КК злочин, який полягає у незакон. умисному збиранні, зберіганні, використанні, знищенні, поширенні, незакон. зміні конфіденційної інформації про особу. Встановлення крим. відповідальності за П. н. п. ж. є однією з гарантій закріпленого ст. 32 Конституції України права гр-дян на захист від втручання в особисте і сімейне життя, а також узгоджується з ратиф. Україною міжнар.-прав. актами, зокрема зі ст. 17 Міжнар. пакту про громадян. і політ. права.

Конфіденційна інформація як предмет злочину – це інформація про особисте та сімейне життя особи, тобто будь-які відомості та/або дані про відносини немайнового та майнового характеру, обставини, події, стосунки тощо, пов'язані з особою та членами її сім'ї, за винятком передбаченої законами інформації, що стосується здійснення особою, яка займає посаду, пов'язану з виконанням функцій д-ви або органів місцевого самоврядування, посадових або служб. повноважень. Такими є відомості про сімейні стосунки, інтимне життя, позашлюбні інтимні стосунки та дітей, народжених поза шлюбом, соціал. походження, наявність тієї чи ін. власності тощо. Конфіденційною визнається також інформація про зв'язки потерпілого з ін. особами, про місця, які він відвідує, про склад сім'ї, відомості про серії та номери паспортів чи ін. особистих док-тів тощо. Не є предметом П. н. п. ж. інформація про вчинення особою злочину, а також будь-яка недостовірна інформація стосовно особистого та сімейного життя особи.

Незаконність збирання, зберігання, використання, знищення, поширення, зміни конфіденційної інформації про особу означає відсутність згоди фіз. особи на такі дії або відсутність передбачених Конституцією України та законами України прав. підстав для вчинення цих дій без згоди особи. Напр., закон. визнається збиранням конфіденційної інформації шляхом проведення на підставі ухвали слідчого судді, постановленої в порядку, передбаченому ст. 246, 248–250, 269 КПК, візуального спостереження за особою для пошуку, фіксації і перевірки під час досуд. розслідування тяжкого або особливо тяжкого злочину відомостей про особу та її поведінку або тих, з ким ця особа контактує. Якщо ж інформація про приватне життя особи, отримана в порядку, передбаченому КПК, була в подальшому поширена не для виконання завдань крим. провадження, вчинене слід оцінювати як П. н. п. ж. Не можуть визнаватися незакон. зберігання, використання і поширення таких відомостей про особисте чи сімейне життя особи, які були раніше доведені до широкого загалу шляхом публікації, повідомлення в електронних засобах масової інформації чи в ін. закон. спосіб. Якщо ж оприлюднення конфіденційної інформації було визнано незакон., дії ін. особи щодо збирання, зберігання, використання, поширення цієї ж інформації є незакон., незважаючи на факт її попереднього публікації чи ін. оприлюднення.

П. н. п. ж. утворює склад злочину, передбаченого ч. 1 ст. 182 КК, який вважається закінченим у момент вчинення зазначених у ній дій незалежно від на-

стання чи не настання шкідливих наслідків. Однак, якщо такі дії заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам та інтересам особи, це визнається обтяжуючою обставиною, яка тягне за собою відповідальність за ч. 2 ст. 182 КК. При цьому наслідки нематеріального характеру є оціночною категорією, тобто вони можуть бути визнані істотною шкодою з урахуванням обставин у кожному конкр. випадку (напр., тяжке захворювання потерпілого). Якщо ж наслідки вчиненого полягають у заподіянні матеріальних збитків, істотною вважається така шкода, яка в 100 і більше разів перевищує н. м. д. г. (примітка до ст. 182 КК). Обставиною, яка тягне за собою відповідальність за ч. 2 ст. 182 КК, визнається також вчинення П. н. п. ж. повторно. Кілька незакон. дій стосовно одних відомостей (напр., збирання та поширення інформації про наявність позашлюбних дітей) повторності не утворює.

У випадках, коли крим. відповідальність за збирання чи ін. незакон. дії щодо конфіденційної інформації передбачені, окрім ст. 182 КК, ін. статтями КК, вчинене слід кваліфікувати за цими статтями. Кваліфікація як сукупність злочинів унеможливлена прямим застереженням у диспозиції ч. 1 ст. 182 КК про те, що вона застосовується «крім випадків, передбачених іншими статтями цього Кодексу». До таких ін. статей належать ст. 132 КК «Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби», ст. 145 КК «Незаконне розголошення лікарської таємниці», ст. 163 КК «Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер», ст. 168 КК «Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння)», а також ч. 2 ст. 209^1 і ст. 361, 361^2, 362, 376^1 КК, які передбачають відповідальність за незакон. дії стосовно ширшого кола відомостей, яке може охоплювати і конфіденційну інформацію про особу. Натомість незакон. збирання, зберігання, використання, знищення, поширення або зміна конфіденційної інформації про особу, поєднані з порушенням недоторканності житла, а також незакон. використання при цьому спец. тех. засобів негласного отримання інформації слід кваліфікувати як реальну сукупність злочинів, тобто за ст. 182 та відповідно ст. 162 чи ст. 359 КК.

Покарання за ч. 1 ст. 182 КК – штраф від 500 до 1 тис. н. м. д. г. або випр. роботи на строк до 2-х років, або арешт на строк до 6-ти міс., або обмеж. волі на строк до 3-х років; за ч. 2 ст. 182 КК – арешт на строк від 3-х до 6-ти міс., або обмеж. волі на строк від 3-х до 5-ти років, або позбавл. волі на той самий строк.

Літ.: Лихова С. Я. Злочини в сфері реалізації громадянських, політичних та соціальних прав і свобод людини і громадянина (розділ V Особливої частини КК України). К., 2006; Зінченко І. О. Кримінально-правова охорона виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (аналіз законодавства і судової практики). Х., 2007.

В. І. Антипов.